

15.10.2026

TOIMINTASUUNNITELMA 2027: Sivistys on vastaus

1. Yleistä Sivistan toiminnasta

Sivistysala ry (Sivista) toimii sivistysalalla toimivien organisaatioiden työnantaja- ja toimialaliittona. Jäseniämme ovat kasvatuksen ja opetuksen, tieteen ja tutkimuksen, taiteen ja kulttuurin, liikunnan ja urheilun sekä muut sivistysalalla toimivat organisaatiot. Vahvistamme alan toimintaedellytyksiä, toimimme yhteiskunnallisena vaikuttajana ja toimialan kehittäjänä sekä edistämme sivistysalan yhteenkuuluvuutta ja yhteistyötä.

Vuoden 2026 lopulla Sivista päivittää strategiaansa. Strategian taustalla vaikuttavat tulevaisuuden toimintaympäristön analyysi ja yhteiskunnalliset muutosvoimat. Uudistettavan strategian johtavana ajatuksena on edelleen se, että sivistys on vastaus siihen muutokseen, joka Suomessa tarvitaan. Haluamme, että Suomi on parhaiten koulutettujen ihmisten hyvinvoiva, avoin ja vetovoimainen maa, jossa osaamisella ja luovuudella tehdään parempaa maailmaa. Tavoitteemme on olla sivistysalan kokoava voima.

Toimintasuunnitelmassa kerromme, mitä teemme vuonna 2027 työmarkkinatoiminnassa, politiikkaan ja päätöksentekoon vaikuttamisessa sekä jäsenten kuulemisessa, viestinnässä ja tiedontuotannossa.

Sivistan toiminnan edellytys on vahva asiantuntemus ja henkilöstömme hyvinvointi ja jaksaminen. Toimintatavoista ja arvoista käydään säännöllistä keskustelua työyhteisössä ja niistä rakentuu toimintakulttuuri.

Hyödynnämme työssämme tutkittua tietoa ja perustelemme näkemyksemme faktoilla. Sivistysalan yhteenkuuluvuutta ja yhteistoimintaa vahvistamalla edistämme yhteisten tavoitteiden toteutumista.

Osallistamme jäseniä kannanmuodostukseen ja toimintaamme. Yhteiskunnallisen vaikuttamisen valiokunta valmistelee vaikuttamistyön linjauksia ja nostaa keskusteluun uusia teemoja. Työmarkkina-asioita valmistelee työmarkkinavaliokunta. Valmisteluun osallistuu myös Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten työnantajajyhdistys ry. Lisäksi Sivistan päivittäisessä työssä tukena toimii jäsenistä koostuvia eri sektoreiden taustaryhmiä ja verkostoja. Yhteyttä jäseniin pidetään myös tapahtumia, vierailuja, seminaareja ja koulutuksia järjestämällä.

Sivista on Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n aktiivinen jäsen. Sivista on edustettuna keskeisissä EK:n toimielimissä ja vaikuttaa EK:n näkemyksiin ja tavoitteisiin sekä

työmarkkina-asioissa että yhteiskunnallisissa kysymyksissä ja politiikkatavoitteissa. Edistämme sivistysalan näkemyksiä muiden elinkeinoelämän järjestöjen keskuudessa ja teemme yhteistyötä vaikuttamisessa. Tuomme vastavuoroisesti teollisuuden ja palvelualojen näkemyksiä sivistysalan tietoon.

Sivista on European Federation of Education Employers EFEE:n jäsen. Vaikuttamista EU-tasolla tehdään erityisesti EFEE:n kautta. Sivista osallistuu strategiansa painopisteitä tukeviin EFEE:n hankkeisiin ja kutsuu jäseniä niihin mukaan.

2. TYÖMARKKINATOIMINTA

Sivistan työmarkkinatoiminnan keskeinen tavoite on vaikuttaa alan työehtosopimusten uudistamiseen ja tukea jäsenten työnantajuutta. Vaikutamme työlainsäädännön kehittämiseen pääsääntöisesti EK:n kautta ja huolehdimme siitä, että sivistysalan erityispiirteet tulevat huomioiduksi työlainsäädäntövalmistelussa. Vuonna 2027 edistämme erityisesti seuraavia tavoitteita:

- Annamme jäsenpalvelua ja koulutamme työsuhdeasioissa. Vuonna 2027 tasa-arvolakiin tulevat palkka-avoimuusdirektiivin muutokset huomioidaan jäsenpalvelutarjonnassa.
- Neuvottelemme vuonna 2027 umpeutuvat työehtosopimukset:
 - Yksityisen opetusalan opetushenkilöstön työehtosopimus
 - Ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten opetushenkilöstön työehtosopimus
 - Yksityisen varhaiskasvatusalan työehtosopimus.

Mikäli yliopistoja koskeva työehtosopimus, yksityisen opetusalan hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön työehtosopimus, ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön työehtosopimus tai organisaatiokohtaisia työehtosopimuksia (KG, UG, HY24/7) irtisanotaan päättymään 31.3.2027, neuvottelemme niiden uudistamisesta. Työehtosopimusten tavoitteet asetetaan jäsenlähtöisesti.

- Edistämme aktiivisesti jäsenten tavoitteita työehtosopimusten työryhmissä.
- Vaikutamme työlainsäädännön kehittämiseen pääsääntöisesti EK:n kautta ja huolehdimme siitä, että sivistysalan erityispiirteet tulevat huomioiduksi työlainsäädäntövalmistelussa.
- Lisäämme yhteistyötä ja luottamusta neuvotteluosapuolten välillä järjestämällä erilaisia tapaamisia ja yhteisiä koulutuksia.
- Kehitämme Sivistan työsuhdeneuvonnan jäsenpalveluita siten, että jäsenyytyväisyys on hyvällä tasolla ja resurssit riittävät.

3. POLITIIKKA JA VAIKUTTAMINEN

Sivistan kannanmuodostus perustuu jäsenten näkemyksiin ja tarpeisiin. Emme aja yhden sektorin etua toisen kustannuksella. Jos jäsenryhmien välillä on merkittäviä näkemyseroja, Sivista ei ota asiaan kantaa. Korostamme sivistysalan yhteenkuuluvuutta, keskinäistä vuorovaikutusta ja koko koulutusketjun yhteistä näkökulmaa. Vuonna 2027 edistämme erityisesti seuraavia tavoitteita:

Vaalivaikuttaminen

- Viestimme ehdokkaille sivistysalan vaalitavoitteista eri tavoin: lähetämme uutiskirjeitä, kutsumme tapaamisiin ja järjestämme vaalikiertueen.
- Tuotamme tausta-aineistoja ja pohjatekstejä esimerkiksi vaalikoneiden täyttämisen avuksi, paneelien taustoiksi tai mielipidekirjoituksiin.
- Osallistumme julkiseen keskusteluun eri tavoin ja yhteistyössä muiden järjestöjen ja jäsenten kanssa.
- Aktivoimme jäseniä vaikuttamiseen aineistoin, koulutuksin ja yhteydenpidolla.
- Laadimme hallitusohjelmataavoitteet, joissa on konkreettisia muutosehdotuksia lainsäädäntöön, rahoitukseen ja ohjaukseen hallituskaudelle 2027–2031.
- Pyrimme vaikuttamaan hallitusohjelmaneuvotteluihin puolueiden taustahenkilöiden tapaamisilla, päättäjäkontakteilla, kuulemisilla sekä muistioiden tai muiden aineistojen avulla.
- Analysoimme uuden hallituksen ohjelman ja arvioimme sen vaikutuksia sivistysalan toimijoihin.
- Kiinnitämme erityistä huomiota taloudellisiin vaikutuksiin uudella hallituskaudella. Arvioimme myös muita lainsäädäntö- ja ohjausvaikutuksia.
- Sivista muodostaa suhteet uusiin ministereihin, valtiosihteereihin ja erityisavustajiin sekä uusiin kansanedustajiin pääsääntöisesti kahdenvälisin tapaamisin.

EU-vaikuttaminen

- Sivistan EU-verkoston toiminta ja jäsenten osallistuminen siihen laajenevat. Hyödynnämme EK:n EU-osaamista ja tiloja Sivistan EU-verkoston toiminnassa ja omassa vaikuttamistyössämme .

- EU-vaikuttamisen välineitä ovat EU-opintomatkat, olemassa olevat Brysselin verkostot sekä EFEE-yhteistyö. Osallistumme aktiivisesti relevantteihin EFEE-hankkeisiin ja kutsumme jäseniä mukaan niiden toimintaan.
- Esille nousevia teemoja vuonna 2027 EU-vaikuttamisessa ovat Union of Skills -toimeenpano, ERA Act, Innovation Act, tekijänoikeuslainsäädännön uudistaminen ja EU:n rahoituskehys 2028–2034.

Eri jäsensektoreilta nousee esille seuraavia asioita:

- Varhaiskasvatus
 - Korostamme varhaiskasvatuksen roolia koulutuspolun ensimmäisenä askeleena ja tuomme esille yksityisten päiväkotien tärkeän roolin kunnallisten rinnalla.
- Peruskoulu
 - Korostamme perustaitojen merkitystä ja toimimme sen puolesta, että perusopetuksessa jokainen saa riittävät tiedot ja taidot jatko-opintoihin toisella asteella. Osallistumme osaamistakuu-uudistuksen toimeenpanoon.
- Lukio
 - Edistämme englanninkielisen ylioppilastutkinnon ja lukiokoulutuksen etenemistä, lukiodiplomien uudistuksia (sanataide, yrittäjäyys, teknologia sekä taito- ja taideaineiden kokeet), lukiokoulutuksen kansainvälisyyttä ja koulutusviennin esteiden purkamista.
- Ammatillinen koulutus
 - Nostamme aktiivisesti esille ammatillisen koulutuksen jatko-opintoväylää korkeakoulutukseen, erityisesti ammattikorkeakouluihin. Hyödynnämme Sivistan ETEKA-hankkeen tuloksia ja toimenpide-ehdotuksia koulutuspoliittisessa vaikuttamistyössä.
- Korkeakoulutus ja TKI
 - Sivistan tavoitteena on, että uusi hallitus jatkaa T&K-panostuksia kohti neljän prosentin BKT-osuutta vuonna 2030 ja tämän jälkeen.
 - Jatkamme vaikuttamistyötä sen puolesta, että korkeakoulutettujen nuorten osuutta saadaan nostettua.
 - Jatkamme yhteistyötä Unifin ja Arenen kanssa sekä seuraamme korkeakouluvision toimeenpanoa.

- Toimimme yhdessä EK:n ja muiden liittojen kanssa tutkimuksen ja innovaatioiden yhteyden vahvistamiseksi.
- Vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus sekä kulttuuri- ja liikuntasektori
 - Seuraamme TPO-lakiuudistuksen, vapaan sivistystyön tulevaisuusvision, kulttuuripoliittisen selonteon ja luovan talouden strategian toimeenpanoa sekä osallistumme toteutukseen omassa roolissamme.
 - Vaikuttamme sen puolesta, että kotoutumiskoulutuksen sekä muun maahanmuuttajien koulutuksen rahoitus ja laatu toteutuvat osana koulutusjärjestelmää.
 - Vaikuttamme sen puolesta, että liikunnan ja urheilun erityistarpeet osana sivistyskenttää tunnustetaan.

4. TALOUSPOLITIikka JA TILASTOT

Talouspolitiikka ja tilastot -toiminnolla tuetaan Sivistan strategian mukaista toimintaa. Vuonna 2027 tavoitteenamme on erityisesti:

- Tuemme sopimusneuvotteluja ja työryhmytyöskentelyä tuottamalla luotettavaa vaikutuslaskentaa ja näkemyksen toimintaympäristön muutoksista pidemmällä aikavälillä.
- Tuemme yhteiskunnallista vaikuttamista tilasto- ja tutkimustiedolla sekä vaikutusarvioinnilla. Tiedontuotannon painopiste eduskuntavaali- ja hallitusohjelmavaikuttamisessa.
- Osallistumme aktiivisesti yleiseen talouspoliittiseen keskusteluun ja vahvistamme sivistysalan asemaa yhteiskunnassa nostamalla esille eri näkökulmia.
- Teemme sivistysalaa käsittelevän toimialakatsauksen ja -barometrin. Tuotamme palkkatilastot ja tuemme niiden avulla jäsenten onnistumista työnantajina.

5. VIESTINTÄ JA YHTEISKUNTASUHTEET

Vuonna 2027 Sivistan viestinnän painopisteitä ovat eduskuntavaalit, työehtosopimusneuvottelut sekä verkkosivujen ja jäsensivujen uudistaminen.

Viestinnällä tuemme Sivistan vaikuttamistyötä, palvelemme jäseniä ja vahvistamme sivistysalan tunnettuutta ja merkitystä yhteiskunnassa.

Sivistysalan yhteisenä äänenä nostamme aktiivisesti julkiseen keskusteluun alan keskeisiä teemoja, ratkaisuja ja uusia näkökulmia. Hyödynnämme tutkittua tietoa ja dataa, ennakoimme yhteiskunnallista keskustelua ja vahvistamme Sivistan näkyvyyttä mediassa. Teemme näkyväksi myös sivistysalan yhteistyötä, onnistumisia ja ihmisiä.

6. LIITON TALOUS

Vuoden 2026 budjetti on toteutumassa suunnitellun tasoisena. Liiton taloudellinen tilanne on vakaa aiempina vuosina kertyneiden puskureiden ansiosta. Vuodelle 2027 on ennakoitu yleistä kustannusten nousua. Vuoden 2027 talousarvio on 202,47 euroa ylijäämäinen.

Tuotot

Vuoden 2027 jäsenmaksutulo on budjetoitu kasvavaksi lähinnä ansioiden nousun myötä. Vuoden 2027 jäsenmaksut määräytyvät jäsenorganisaatioiden vuoden 2026 tietojen perusteella.

Kulut

Henkilöstömitoitus on tehty 20 henkilötyövuoden mukaan. Kulujen budjetoinnissa on huomioitu yleinen kustannustason nousu ja panostaminen valittuihin painopisteisiin.